

Åbningskoncert 2020-2021
Christians Kirke, Christianshavn
mandag den 7. september kl. 19.30

Trio con Brio

Program:

Beethoven: Klavertrio i G-dur op. 1 nr. 2
Frank Martin: Klavertrio over irske folkemelodier
Felix Mendelssohn-Bartholdy: Klavertrio nr. 2 i c-mol, op. 66

Trio con Brio, der er dannet 1999 under fælles studier i Wien, består af søstrene Soo-Jin Hong (f.1977), violin, og Soo-Kyung Hong (f.1977), cello, samt pianisten Jens Elvekjær (f. 1969). Den prisvindende og dynamiske klavertrio har gjort sig gældende på velrenommerede festivaler og i prestigefyldte koncertsale mange steder i Europa, Asien og USA.

Beethoven: Klavertrio i G-dur op. 1 nr. 2

Beethovens trio op. 1 nr. 2 begynder med mystifikation: en langsom passage der alene tjener til at bygge spænding op – ”hvor skal vi hen, du?” Man skal ikke lytte efter ørehængende melodik i denne start, vi skal derimod sættes i den rette stemning. Det er en virkning som ingen havde brugt i en klavertrio før, men som den unge Beethoven brugte i flere andre værker allerede fra starten af sin karriere, f.eks. i den første symfoni (og flere af de senere). Det der udløser spændingen, er et elskværdigt, charmerende tema. Tydeligvis har Beethoven lært meget af Haydn, ikke mindst i den ofte drilagtige måde hvorpå han glider fra det ene over i det andet som om han er kommet på afveje – men når vi mindst venter det, er vi tilbage igen. Men Haydns egne klavertrioer er ofte mini-klaverkoncerter i tre satser med strygerne i mere tjenende roller. Beethoven skriver krævende for alle og i større format.

Anden sats er balsamisk, godheden selv, som Mozart i hans mest lyriske stunder. En *siciliana*, skruet helt ned i tempo til ”Largo con espressione”, hvilket giver en andægtig og højtidelig stemning. Vi er i E-dur nu, med tre ekstra krydser der skaber et andet lys over musikken. Det er trioens længste sats, her dvæles og kæles længe med smeltende, lysende og luftige klange. Men ikke et minut for længe. ”Det her kan jeg også – holde jer fascineret hele vejen i uhørt langsomt tempo,” synes Beethoven at sige – ikke for sidste gang.

Tredje sats, scherzo, er venlig og vandkæmmet – uden de drillerier og overraskelser som Beethoven i den grad beherskede. Han lader en stigende kurve udstrække sig, gennem et mellemstykke i mol og en reprise præcis som man kunne ønske sig – med en stilfærdigt udklingende coda som den primære overraskelse.

Finalen sprinter over stok og sten. Et heftigt galoperende ”tema” med 16.-dele på samme tone. Her er karakteristiske Beethoven-effekter med pludselige accenter, aggressive kontraster, forbløffende toneartsskift. En typisk detalje kommer hen mod reprisen. Herunder ser vi hvordan klaveret i *maaange* takter dyrker sig selv med tomme oktaver, spillet solo – de skal spænde vor reprise-forventning, men violinen gider ikke vente længere og går pludselig i gang med reprisen selv! Klaveret fortsætter imens som om intet var hændt.

De tre trioer op. 1 er blevet kaldt Beethovens laboratorium for udvikling af hans mest markante kendetegn. Nummer 2 er den godmodige og venlige mellemste søster – som det kendes fra mange familier. Nr. 3 var så anderledes og eksperimenterende at selv læremester Haydn syntes det var for meget. Med denne komponist kan man aldrig vide sig sikker.

Frank Martin: Klavertrio over irske folkemelodier

Trio sur des mélodies populaires irlandaises fra 1925 af schweizeren Frank Martin blev til på bestilling af en amerikansk amatørmusiker, og Martin gik i gang med at studere irsk folkemusik på Nationalbiblioteket i Paris. Han fik vævet i hvert fald ti irske melodier ind i det 15 minutter lange værker – men på en måde så amerikaneren trak bestillingen tilbage. Martins behandling var nok for moderne og selvstændig. Stravinsky m.fl. havde ikke komponeret forgæves. Første sats skaber en atmosfære af irsk folkedans med rytmiske og klanglige midler snarere end let genkendelige melodier. Anden sats er melankolsk og elegisk, hvilket er en typisk irsk stemning i irsk folkesang, men med komplekse virkemidler – med bratte skift, polyrytmer, forskellige temaer spillet oven i hinanden. Tredje sats er ret tydeligt en *jig*, en britisk folkevariant af barokkens *gigue*, med irske temaer der svirrer og hvirvler mellem hinanden.

Felix Mendelssohn-Bartholdy: Klavertrio nr. 2 i c-mol, op. 66

Denne trio bærer præg af at Mendelssohn beundrede Beethoven og lærte meget af hans værker. Den er fuld af store, vidt forskellige følelser og bratte udsving. Et stormfuldt tempo, uheldssvangre bølgegange i begyndelsen, et lyrisk syngende tema præsenteret af strygerne og et heroisk dur-tema i fortissimo. Disse elementer, eller smådele af dem, flettes ind i hinanden på en hæsblæsende og uforudsigelig måde, så man som tilhører kastes hid og did som på et oprørt hav. Det er meget Beethoven'sk, men også meget Mendelssohn'sk med store opkørsler til forløsende højdepunkter.

I anden sats ser vi i dur og en helt anden stemning. Den klinger som omsorg, som at blive strøget med hårene – den lyder næsten (med en bibelsk sætning som Brahms brugte i "Ein deutsches Requiem") "som én der trøstes af sin mor". Eller måske som en stille gyngende gondolsang. Vi er i 9/8-takt – den taktart der er måske den blødeste og mest vuggende man kan tænke sig, fordi den består af tre gange tre – intet firkantet her. Det lange, kærtegnende tema består af *tre* firetaktsperioder, ligesom en blues, modsat det sædvanlige fire gange fire. Men der skal også være små uventede påfund som ligner hvad Beethoven dyrkede. F.eks. starter strygerne med temaet en takt før klaveret er har gjort sig færdig – hov! Også her består meget af det medrivende i de lidt forskudte og uventede indsatser af tema og temastumper, parret med lange bølgeagtige opbygninger - der munder ud i stille idyl.

Tredje sats er ren alfeagtig "skærsommenatsdrøm", som i Mendelssohns egen berømte scherzo til Shakespeares komedie, skrevet få år tidligere – men den minder også om scherzoen i hans strygeoktet, et andet af hans mest fortryllende kammerværker. Vi er i mol igen – alfer flintrer typisk rundt i nattemørket i mol, for de er nok sjove men også lidt farlige, og man ved aldrig hvad de finder på. Metronomtallet der angiver tempoet – 88 takter i minuttet - er tæt på det umulige. Der er også meget her der minder om de svirrende tonegentagelser i finalen af Beethovens trio, som vi lige har hørt. Satsen forsvinder ud i natten med strygernes små pizzicatoer, som et par ildfluer.

Finalen er endnu en hæsblæsende sag, med mange af de samme egenskaber som første sats: det lyriske vekslende med det heroiske, overraskende og "skæve" indsatser, store opbygninger – og som en ekstra afslutningseffekt noget der minder om en 1500-tals protestantisk koral, og nu selvfølgelig i dur. Man har nævnt forskellige salmemelodier som også Bach har brugt, men det er ikke vigtigt hvilken det er. Hovedsagen er at satsen svinger sig op til at slutte af med nærmest sakral patos.